

Θερσίτης· ἡ τῆς χαρᾶς φωνή, ἢν οἱ "Ελληνες ἐπὶ τῆς πράξεως ταύτης ἐγείρουσι, προσδόλλει με· πλησιάζω τῷ Διομήδῃ, δότις ὥδη κινεῖ τὸ ξίφος ἵνα ἐκδικηθῇ ἐν τῷ φονεῖ τὸν συγγενῆ αὐτοῦ, διότι αἰσθάνομαι δῖτι ὁ Θερσίτης ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐμὸς τυγχάνει συγγένις. 'Υποθέσωμεν ὅμως δῖτι οἱ διερεθισμοὶ τοῦ Θερσίτου ἀπέληξαν εἰς ἀπειθαρχίαν, δῖτι ὁ ἔξανιστας λαὸς ἐπέβη πράγματι τῶν πλοίων καὶ ἐγκατέλιπε προδοτικῶς τοὺς ιδίους ἀρχηγούς, δῖτι οἱ ἀρχιστράτηγοι ἐπεδαν ἐνταῦθα εἰς τὰς κεῖρας ἐκδικητικῶν ἔχθρῶν καὶ δῖτι ἐκεῖ θεία δίκη ἐπέθερε καταστροφὴν ἐπὶ στόλου καὶ λαοῦ· πῶς θὰ ἐφαίνετο τότε ἡμῖν ἡ ἀσχημία τοῦ Θερσίτου; 'Εάν ἀλλαβής ἀσχημία δύναται νὰ καταστῇ γελοία, τότε βλαβερά ἀσχημία εἶναι πάντοτε προμερά. Τοῦτο ἀδυνατῶν κάλλιον νὰ σαφνίσω ἢ διὰ δύο ἔξαιρέτων χωρίων τοῦ Σαιξπίρου. 'Εδμόνδος, ὁ νόθος τοῦ κόμητος τοῦ Γκλόστερ, παρὰ τῷ βασιλεῖ Δημόρῳ ἀνδόλως εἶναι ἐλάσθων κακούργος ἢ ὁ Ριχάρδος, ὁ δούξ τοῦ Γκλόστερος, δῖτις διὰ τῶν βδελυροτάτων πράξεων ἔξωμάλισθε τὴν ὄδον πρὸς τὴν ὑπεροτάτην ἀρχήν, ἢν κατέλαβεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ριχάρδος ὁ τρίτος. Πῶς ὅμως συμβαίνει ὅπτε ὁ πρῶτος νὰ μὴ διεγείρῃ ποσῶς τοσαύτην φρίκην καὶ ἔκπληξιν, ὅσην ὁ τελευταῖος; "Οταν ἀκούω τοῦ νόθου λέγοντος.

Thou, Nature, art my Goddess, to thy Law
My services are bound;
Why Bastard? wherefore base?
When my dimensions are as well compact
My mind as gen'rous and my shape as true
As honest Madam's issue? etc.

ἀκούω διαβόλου, ἀλλὰ καθορῶ αὐτὸν ὑπὸ μορφὴν ἀγγέλου τοῦ φωτός. "Οταν ὅμως ἀκούω τοῦ κόμητος τοῦ Γκλόστερος, λέγοντος :

1) King Lear, Act. I. Sc. VI.

ΕΠΙΦΥΛΑΞΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Σήμερον, 1η Μαΐου πάντες ἄγομεν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀνέρων καὶ πάντες καὶ πᾶσαι σπεύδουσιν εἰς τὰς ἔξοχές, ὥπως χαιρετίσωσι τὴν ἔαρ, ἀναπνεύσωσι μυριόδολον ἀέρα, ἀποσπάσωσιν ἄνη, στεφθῶσιν ἢ στέψωσι δι' αὐτῶν τοὺς προσφίλετοὺς τὰς προσφίλετούς. Τὴν γλώσσαν τῶν ἀνέρων, περὶ ἣς τοσαῦτα ἐν ταῖς τελευταῖς ταύταις ἡμέραις ἐγράψησαν ἐν Εδρώπη καὶ εἴς ἣς παραδεξότατα εἴηγερθησαν συμπεράσματα, δὲν πρόκειται ἐνταῦθα νὰ ἐμπιέσωμεν, ἀναμφιθόλως ὅμως χαιρετίζουμεν τὰ ἄνη ὡς σύμβολα ἀθωτητος, ἀλλὰ καὶ ὡς σημεῖα τοῦ ἔρωτος χρησιμεύοντα. Εἶνε δραία ἡ ἑορτὴ αὕτη εἰς τοὺς ἄγρους, εἰς τὰς ἔξοχάς. ἐν μέσῳ τῶν δένδρων καὶ τῶν καταστολίστων πεδιάδων, ἔνθα βλέπει τις παρθένους πιλόσεσσαν περιβεβλημένας ἀμφίσσιν καὶ σίσσει ἵπταμένας ἐναμβίλλως πρὸς τὰς χρυσαλίδας ἵνα δρέψωσιν ἄνη, ἄνη αὔταὶ ροδόπλαστοι. Ψάλλουσιν ἐκεῖνη, συνοδεύσωμεναι ὑπὸ τοῦ κελαδήματος

But I, that am not shap'd for sportive Tricks,
Nor made to court am'rous looking-glass,
I that am rudely stamp'd, and want Love's Majesty,
To strut before a wanton ambling Nymph;

And therefore since I cannot prove a Lover
To entertain these fair well-spoken days
I am determined, to prove a Villaine!¹

ω, τότε ἀκούω διαβόλου καὶ βλέπω διαβόλον ὑπὸ μορφὴν, ἢν μύνος ὁ διαβόλος ἦδύνατο νὰ ἔχῃ.

ΚΔ'.

Οὕτως ὁ ποιητὴς χρησιμοποιεῖ τὴν ἀσχημίαν τῶν μορφῶν. Ὁποία χρῆσίς ὅμως ταύτης ἐπιτρέπεται τῷ ζωγράφῳ;

Ἡ ζωγραφικὴ ὡς γιαντικὴ ικανότης δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀσχημίαν· ἡ ζωγραφικὴ ὅμως αἱ ώραια τέχνη δὲν θέλει νὰ ἐκφράσῃ αὐτὴν. Καὶ ὡς τῇ πρώτῃ μὲν ἀνάκουσιν αὐτῇ πάντα τὰ δρατὰ ἀντικείμενα· ὑπὸ τὴν τελευταῖαν αὐτῆς ιδιότητα ὅμως προσοκολλᾶται ἐκείνοις μόνον τοῖς ὄρατοῖς ἀντικείμενοις, ἥτινα διεγείρουσιν εὐάρεστα αἰσθήματα.

Μήπως ὅμως καὶ τὰ δυσάρεστα αἰσθήματα δὲν ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν μύμπσιν; οὐχὶ πάντα. Ἀγκίνους περὶ τὴν τέχνην κριτὶς² παρετήρησεν ὥδη τοῦτο ἐν τῇ ἀπόδιᾳ: «Αἱ παραστάσεις», λέγει, «τοῦ φόβου, τῆς λύπης, τοῦ τρόμου, τῆς συμπαθείας κτλ. ἀπόδιαν μόνον δύνανται νὰ διεγείρωσιν, ἐφ' ὅσον ὡς πραγματικὸν θεωροῦμεν τὸ κακόν. Διὰ τῆς ἀναμνήσεως λοιπὸν δῖτι αὐταὶ τεχνικὴν ἀποτελοῦσιν ἀπάτην, εἰς εὐάρεστα μετατρέπονται αἰσθήματα. Η δυ-

1) The life and death of Richard III Act. I. Sc. I.
2) Briefe, die neueste Literatur betreffend. Th. V. S. 102.

τῶν πτηγῶν, ἐπὶ τῶν δένδρων ἐκεῖνα, ἐπὶ τῆς γλόης αὗται. Ἡ φύσις ὅλη γελᾷ καὶ σίσσει εὐλυμπουστα φάίνεται.

* * *

Κατὰ καθήκον ἀναγράφουμεν ἐνταῦθα, δῖτι τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ, λίξαντος τοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ ὀκτάκις προεδροῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντίνου Σ. Καλλιάδου πένθους, ἀνέγνωμεν ἐν τῇ ταχτικῇ συνεδρίᾳ τοῦ Συλλόγου, κατὰ τὸ ἀπὸ 19 μαρτίου φήμισμα τοῦ προεδρείου, τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀνδρὸς. Ἐν τῇ συντάξει τῆς βιογραφίας ταύτης ἐν νῦν εἴχομεν δῖτι οὐδὲμιῶς προσκείτο περὶ ἐπικηδείους ἢ ἐπιταφίου λόγου, ἀλλὰ περὶ βιογραφίας καθηρώς ἀπὸ βίκυτος φιλολογικοῦ ἀναγκωσθησομένης. Τούτου ἐνέκα επειράθημεν ν' ἀνατάξωμεν τὸν βίον τοῦ ἐγκωμιαστοῦ τῆς Ψατίας εἰς ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη καὶ ἔνα ἔκαστον γυρὶς ἐπὶ τῷ κριτικώτερον νὰ δεξετάσωμεν. Τὸ ἔργον ἡμῶν ὑπῆρξε δυσχερές, διότι δυσχερῆς ἦν ἡ συλλογὴ τῶν πληροφοριῶν· ἔδει ν' ἀνατρέξωμεν εἰς βιβλία καὶ πρακτικὰ πρὸς δῖσον ἔνεστιν ἀκριβεστέαν συγκρότησιν τῶν ἡμετέρων σημειώσεων. Εἰς δίσα ἐγράψαμεν σκιαγραφοῦντες τὴν μακαρίτην Κωνσταντίνον Καλλιάδην ἐν προτέρῳ φύλλῳ, ἐπιπροστιθέμεθα καὶ αὖθις δῖτι ὁ θάνατος αὐτοῦ εἴναι σπουδαιοτάτη ἀπώλεια τῆς ἐκκλησίας καὶ τῷ ἔθνει καὶ ἴδιᾳ τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ. Λί-

άρεστος ὅμως ἐντύπωσις τῆς ἀπδίας ἐπέρχεται δυνάμει τοῦ τῆς φαντασίας νόμου διὰ τῆς ἀπλῆς παραστάσεως ἐν τῷ ψυχῇ, καὶ ἔτι τὸ ἀντικείμενον ὡς πραγματικὸν θεωρῖται ἢ μὴ. Εἰς τὸ λοιπὸν ὀφελεῖ τῇ θλιβείσῃ καθόλα, ὅταν ἡ γιγνητικὴ τέχνη τοσοῦτον ἔτι προδιόπται; ἢ δυσαρέσκεια αὐτῆς δὲν προσήθεν ἔτι τῆς ὑποθέσεως ὅτι τὸ κακὸν εἶναι πραγματικὸν ἄλλο ἢ τῆς ἀπλῆς φαντασίας αὐτοῦ, ἥτις καὶ πράγματι ὑφίσταται. Τὰ αἰσθήματα τῆς ἀπδίας εἰδίναι ἄρα αἴσιπτε φυσικὰ καὶ οὐδέποτε ἀπομιμήσεις».

Ταῦτὸν ἐπικρατεῖ καὶ ἐν τῇ ἀσχημίᾳ τῶν μορφῶν. Ἡ ἀσχημία αὐτὴ προσδάλλει τὸ ἡμέτερον πρόσωπον, ἀντιτάσσεται εἰς τὸν ἡμετέραν ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς τάξεως καὶ ἀρμονίας καλαισθησίαν καὶ διεγέρει βδελυγμάτιαν ἀσχέτως πρὸς τὸν πραγματικὸν ὑπαρξίαν τοῦ ἀντικειμένου, ἐφ' οὐ παραποροῦμεν αὐτὸν. Τὸν Θερδίτην οὔτε ἐν τῷ φύσει οὔτε δι' εἰκόνος δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν· ἀν δὲ ἂν δοῦναι εἰκὼν αὐτοῦ ὀλιγώτερον δυσαρεστῆ, τοῦτο συμβαίνει οὐχὶ διότι ἡ ἀσχημία τῆς μορφῆς αὐτοῦ παύει τοῦ νὰ ἥναι ἀσχημία ἐν τῇ γιγνήσει, ἀλλὰ διότι κεκτήμεθα τὸν ἰκανότητα νὰ ἀποσπώμεθα ἀπὸ τῆς ἀσχημίας ταύτης καὶ ἀπλῶς ἐκ τῆς τέχνης τοῦ ζωγράφου νὰ τερπώμεθα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ εὐχαριστησία διακόπτεται κατὰ πᾶσαν στιγμήν, διάκις ἀναλογιζόμεθα, ὅπόδου κακὴ χρῆσις τῆς τέχνης ἐγενέτο· σπανίως δὲ θὰ συμβῇ ὥστε ἡ σκέψης αὐτηνὸν διατάξεις τοῦ συνεπάγηται καὶ τὴν ὑποτίμησιν τοῦ καλλιτέχνου.

Οἱ Ἀριστοτέλης ἄλλην ἀποδίωσιν αἰτίαν εἰς τὸ διατὶ ἀντικειμένα, ἅτινα ἐν τῷ φύσει μετ' ἀντιπαθείας θεωρεῖ, διεγέρουσιν εὐχαριστησίν καὶ ἐν τῇ πιστοτάτῃ ἔτι ἔξεικονίσει· αὐτὴ εἶναι ἡ γενικὴ περιέργεια τοῦ ἀνθρώπου. Χαίρομεν εἴτε ὅταν ἐκ τῆς ἔξεικονί-

1) Περὶ Παιητ. κεφ. Δ'.

γραμματὶ αὗται ἔστωσαν καὶ εἰς μνημόσυνον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαρακονθημέρου ἀπὸ τοῦ θυνάτου τοῦ ἀνδρός.

Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

* * *

Ἐν Ἀθήναις ἀρτάσθη κατ' αὐτὰς ἡ δεκαετηρίας τῆς ἐμμέτρου στατυρικῆς ἐφημερίδος, τῆς γραφομένης ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Σουρῆ, 'Ρωμηοῦ, δι' ἄλλων τε καὶ διὰ πανηγυρικοῦ τεύχους τῆς 'Εστίας, σύτινος, σημειωτέον διχρέτης ἔκτιστα πανηγυρικὸς εἶνε. Εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο ἔσπευσαν ἔκτιστοι γνωστοὶ συγγραφεῖς ἢ λογογράφοι καὶ οὐκ ὀλίγοι ἄγνωστοι, τοῖς πολλοῖς τούλαχιστον, νὰ προσενέγκωσι τὸν πνευματικὸν ὀδόλον αὐτῶν πρὸς ἐξύμνησιν τοῦ συντελεσθέντος γεγονότος. Τὸ τεῦχος τοῦτο ἔχομεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν· εἶναι λεύκωμα, εἰς δὲ ὡς ἐν Πανθέῳ εἰσῆλθον τινὲς οὐχὶ ὅπως τὴν ἀθηνακτίαν ἀλλού ἀναγριώσωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως τῆς ἔκυπτον ἐπιτύχωσι. Λυπηρὸν ἀληθῶς ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν γραφέντων εἶναι ἀκατανόητα, εἰ μὴ ἀνόητα. Φαίνεται ἐν πολλοῖς στείρωσις πνεύματος· ἡ χάρις καὶ σπινθηρόβολος εὐρύτερα σπανίζει λίαν. Τὸ ἀληθέστερον ἀπόφθεγμα ἐν τῷ τεύχῳ καθ' ἡμᾶς εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ λέγει ὅτι « ὁ παιητὴς τοῦ Ρωμηοῦ εἶναι τὸ γνησιώτερον φιλολογικὸν προϊὸν τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος· καὶ ἡ σημε-

ρεως δυνάμεθα νὰ μάθωμεν τί ἔκαστον τυγχάνει, εἴτε ὅταν ἐκ ταύτης δυνάμεθα νὰ συμπεραίνωμεν τί τοῦτο ἢ ἐκεῖνο παρίστησι. Καὶ ἐκ τούτου ὅμως οὐδὲν ἔχαγεται ὑπὲρ τῆς ἀσχημίας ἐν τῇ γιγνήσει. Η εὐχαριστησίας, ἥτις πυγάζει ἐκ τῆς ἰκανοποιήσεως τῆς ἡμετέρας περιεργείας, εἶναι στιγμαία, εἰς τὸ ἀντικείμενον δέ, ἐν φ' ἰκανοποιεῖται, τυχαία μόνον τούναντίον ἢ δυσαρέσκεια, ἥτις τὴν θέαν τῆς ἀσχημίας παρακολουθεῖ, εἶναι σταθερά, οὐσιώδης δὲ ὡς πρός τὸ ἀντικείμενον, διότι ταύτην διεγείρει. Πᾶς εἶναι λοιπὸν δυνατόν ἡ πρώτη νὰ ιδοσταθμίζηται πρὸς τὴν δευτέραν; πολλῷ ὀλιγώτερον ἔτι δύναται ἡ μικρὰ εὐάρεστος ἐνασχόλησίς, ἥτις ἐμποιεῖ ἡμῖν ἡ τῆς ὅμοιότητος παρατήρησίς, νὰ κατανικήσῃ τὸν δυσάρεστον ἐπενέργειαν τῆς ἀσχημίας. 'Οσφ' ἀκριβέστερον συγκρίνω τὸν ἀσχημόν κατ' ἀπομίμησιν εἰκόνα πρὸς τὸ ἀσχημόν πρωτότυπον, τόσῳ περισσότερον ἐκτίθεμαι εἰς τὸν ἐπενέργειαν ταύτην, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐκ τῆς παραβολῆς εὐχαριστησίας πάραντα ἔξαθανίζεται, οὐδενὸς ἄλλου ὑπολειπομένου μοι πλάνην τῆς ἀντιθέτου ἐντυπώσεως τῆς δεδιπλασιασμένης ἀσχημίας.

'Εκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους παρεχομένων παραδειγμάτων φαίνεται ὅτι καὶ οὗτος δὲν ἔθελε νὰ συγκαταλέξῃ τὸν ἀσχημίαν τῶν μορφῶν εἰς τὰ δυσαρεστοῦντα ἀντικείμενα, ἅτινα εὐαρεστοῦντιν ἐν τῇ γιγνήσει. Τὰ παραδείγματα ταύτα εἰσὶν ἀργακτικὰ θηρία καὶ νεκρὰ σώματα. Τὰ ἀργακτικὰ θηρία διεγέρεισσοι τρόμον, καὶ ἔτι μὴ διστιγματία· ἐκεῖνο δὲ τὸ διόπιον διὰ τῆς γιγνήσεως εἰς εὐάρεστον μετατρέπεται αἰσθηματικά εἰναι ὁ τρόμος οὗτος καὶ οὐχὶ ἡ ἀσχημία αὐτῶν. Ταῦτὸν συμβαίνει καὶ μετὰ τῶν νεκρῶν· ἐκεῖνο, τὸ δόπιον τὸν ἐν τῷ φύσει νεκρὸν ἀπεχθὲς ἡμῖν ἀντικείμενον καθίστησιν, εἶναι τὸ αὐτηρότερον αἰσθηματικά τῆς συμπαθείας, ἡ φοικώδης ἀνάμνησίς τῆς ιδίας ἡμῶν ἐκμυπδενίσθεις· ἐν τῇ ἀπομιμήσει δημως ἡ συμ-

ρινὴ 'Ελλὰς οὔτε νὰ γεννήσῃ οὔτε νὰ θυμιάσῃ ἡμιποροῦσε ἄλλον ποιητὴν ἀπὸ τὸν ποιητὴν τοῦ Ρωμηοῦ».

'Η ἑορτὴ τῆς δεκαετηρίδος τοῦ Ρωμηοῦ καὶ δικαία καὶ ἐπιτυχὴς εἶναι καὶ ἐπὶ ταύτη συγχαρίσομεν καὶ ἡμεῖς τῷ κ. Σωρῆ, ἀλλ' ἐπὶ ταύτη ἐπίσης παρατηροῦμεν ὅτι πολλαῖς δεκαετηρίδες πνευματικῆς ἐργασίας συντόνου καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν καθόλου τοῦ ἔθνους ἀνάπλασιν συμβαλλοῦσαι παρήλθον ἀπαρατήρησον· πολλοὶ ἄνδρες, ἀγνωστάμενοι καὶ ἀγνοιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐπιστημονικῆς δέκατης τοῦ ἔθνους, παραρρένται. Νομίζουμεν ὅτι ὡς δίκαιοι ἦν νὰ ἀρτάσθη ἡ δεκαετηρία τοῦ Ρωμηοῦ, δίκαιοι ἐπίσης ἦν νὰ ἀρτάσθωνται καὶ ἄλλα πνευματικὰ γεγονότα, δὲν μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς ὑπερβολῆς, μετὰ τῆς ἐμπρεπούσης ὅμως σοβαρότητος. 'Εσμαὲν θαυμασταὶ τοῦ Ρωμηοῦ, ἀλλ' ἀπέγιαν πολὺ νὰ θεωρήσωμεν, ὡς τινες προσέβησαν νὰ πράξωσιν, αὐτὸν ἀποτελοῦσσα τημεῖον ἐν τῇ καθόλου Φιλολογίᾳ, ὡς οἱ δικιαζόντοι τοῦ Ἀμυλέτου καὶ τοῦ Φαίνοτον ποιηταί. Πᾶν μέτρον ἀριστον, ἔλεγον οἱ πρόγονοι ἡμῶν. Τὸ ρητὸν τοῦτο, ἐνθιμούμενοι, οὐ μόνον τὸν προστήκοντα σεβασμὸν ἐκείνοις ἀποδεκνύμενον, ἀλλὰ καὶ καθιστῶμεν αὐτοὺς καὶ ἐν τούτῳ ἀξέιδες εὐγνωμοσύνης ὡς παρέχοντας ἡμῖν τὸ εὑεργετικὸν τοῦτο ρῆμα..

* * *

Κατ' αὐτὰς ἀπεβίωσεν εἰς ἡλικίαν ἐτῶν ἐνενήκοντα ὁ Ἀμερι-

πάθεια ἐκείνη ἀπόλλυσι διὰ τῆς περὶ τῆς ἀπάτης πεποιθήσεως τὸ δηκτικὸν προσθήκην δὲ κολακευτικῶν περιπτώσεων δύναται εἴτε καθ' ὀλοκληρίαν ἡμᾶς νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς δλεθρίας ταύτης ἀναμνήσεως, εἴτε τοδοῦτον ἀναποσπάστως μετ' αὐτῆς νὰ συνενωθῇ, ὅπερ πιστεύομεν ὅτι καθορῶμεν ἐν αὐτῇ εὐχάριστόν τι μᾶλλον ἢ φοβερόν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἀσχημία τῶν μορφῶν δὲν δύναται καθ' ἑαυτὴν ν' ἀποτελέσῃ κατάκρισιν τῆς ζωγραφικῆς ως ὁρατικῆς τέχνης, ἔνεκα τοῦ ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἢν διεγίρει εἶναι μὲν δυσάρεστος, οὐχὶ ὅμως ἐκ τοῦ εἰδούς ἐκείνου τῶν δυσαρέστων ἐντυπώσεων, αἵτινες διὰ τῆς μημέσεως εἰς εὐάρεστα μετατρέπονται, ἰδούμεν ἀν δύναται νὰ ἦναι ἐπωφελῆς ταύτη τε καὶ τῇ ποιήσει ως δυστατικὸν στοιχεῖον πρὸς ἐπίφρωσιν ἄλλων αἰσθημάτων.

Δύναται ἡ ζωγραφικὴ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ γελοίου καὶ φοβεροῦ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἀσχημούς μορφάς;

Δὲν θὰ τολμήσω ν' ἀπαντήσω ἀμέδως ἀποφατικῶς εἰς τοῦτο. Ἀναντίρροπον ὅτι ἡ ἀδλαβής ἀσχημία καὶ ἐν τῇ ζωγραφικῇ δύναται ν' ἀποδῆ γελοία, ὅταν ἴδια συνδέονται μετ' αὐτῆς προσποίσεις καὶ ἔξωτερικοῦ παραστάματος. Ἐπίσης ἀναμφίβολον τυγχάνει ὅτι ἡ ἐπιδλαβής ἀσχημία διεγίρει τρόμον, δυντρόπον ἐν τῇ φύσει οὕτω καὶ ἐν τῇ εἰκόνι καὶ ὅτι τὸ γελοῖον ἐκεῖνο καὶ τὸ φοβερὸν τοῦτο, ἀτινα καθ' ἑαυτὰ μικτὰ ἀποτελοῦσιν αἰσθημάτα, ἐπιτυγχάνουσι διὰ τῆς ἀπομιμήσεως νέους βαθμοῦ θελγήτρους καὶ εὐχαριστίσεως.

Οἱεῖνω ὅμως νὰ ἐπιστήσω τὸν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ὅτι παρὰ ταῦτα ἡ ζωγραφικὴ δὲν εὐρίσκεται ἐνταῦθα καθ' ὀλοκληρίαν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἡ ποίησις περιπτώσει. Ως παρετέλοντα, ἐν τῇ ποιήσει ἡ ἀσχημία τῆς μορφῆς καθ' ὀλοκληρίαν σχεδὸν ἀπόλλυσι τὸν ἀντίθετον ἐντύπωσιν διὰ τῆς μετατροπῆς τῶν συνυπαρχόντων τυμπάτων αὐτῆς εἰς συνεπάλληλα· ἐκ τῆς ἐ-

κανὸς νομομαθῆς Δαβίδος Δώδειος Φήλδος, ὁ ἀμερικανὸς Ἰουστινιανὸς ὡς ἀποκαλεῖται ὑπὸ τῶν ἐφημερῶν τοῦ Νέου Κόσμου. Ἡ πολιτικὴ καὶ ποινικὴ Δικαιονομία ἡ ἐν Ἀμερικῇ τε καὶ Ἀγγλίᾳ ἐχρήσει εἰς αὐτὸν ὀφελεῖται. Γενικώτερον ἔφασεν οὗτος, αὐτὸς πρώτος προτείνας τὴν διειθνὴ διαιτησίαν πρὸς ἐπίλυσιν τῶν μεταξὺ τῶν ἀναφυομένων διαφορῶν καὶ συντελέσας εἰς τὴν ἱδρυσιν τοῦ ΔιεθνοῦΣ Συγεδρίου τῆς Εἰρήνης, οὗ πρῶτος πρόεδρος ἐγένετο.

* * *

Ως ἐγράψαμεν ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ διαλέξει εξετελέσθη ἐν τῷ Ἑπειρισίῳ Théâtre d'application ὁ ὥμινος εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, προταγθείσης διαλέξεως ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Reinach. Κόσμος πρωτηγέλθη πολὺς, ἐγῷ σύν ὅλης ἐπίσημοι. Ἡ ἐπιτυγχάνη πτηρίζει πλήρης, ἐφ' ὃ καὶ ἐπιναληφθήσεται κατὰ γενικὴν ἀναζήτησιν.

Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ ὥμινου τούτου ως παράδοξον ἀναγράφουμεν ὅτι τὸ Ἑπειρισίον ἐκδιδόμενον Monde Artiste, πράξιον εἰδῆσιν καθ' ἥν ἐν "Αλλη, ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν ᾧ τῇ 23 φεβρ. 1685 ἐγενήθη ὁ G. C. Hændel, εὑρέθη τὸ μικρὸν μουσικὸν ὄργανον, δι' οὗ ὁ μέγας μουσικὸς ἐποιήσατο τὰς πρώτας αὐτοῦ σπουδάς, καὶ ὅτι "Αγγλος τις ἀμέσως προσήνεγκε πρὸς ἀγορὰν αὐτοῦ 75

πόψεως δὲ ταύτης παύει, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ νὰ ἦναι ἀδχημία καὶ τούτου ἔνεκα δύναται τόσῳ στενώτερον νὰ συνδεθῇ μεθ' ἑτέρων φαινομένων ὅπως παραγάγῃ νέαν ιδιαιτέραν ἐντύπωσιν. Ἐν τῇ ζωγραφικῇ τούτων τίοντίον ἡ ἀσχημία κέκτηται ἐπὶ ταύτῃ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις καὶ δὲν ἐπενεργεῖ πολλῷ ἀσθενέστερον ἢ δύον ἐν τῇ φύσει αὐτῇ συγβάνει. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἀδλαβής ἀσχημία δὲν δύναται προδίλως νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μακρὸν γελοία· ἡ δυσάρεστος ἐντύπωσις αἴρει τὴν νίκην, ἔκεινο δὲ πρέπει γελοῖον ἢν κατὰ τὰς πρώτας στιγμάς ἀποβαίνει κατόπιν ἀπλῶς βδελυκτόν. Ταύτο δυμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν βλαβεράν ἀσχημίαν· τὸ φοβερὸν ἔξαθανίζεται βαθμαίως καὶ τὸ δύσμορφον μόνον ἀναλλοιώτως ὑπολείπεται.

Τούτων λαμβανομένων ὑπ' ὅψιν ὁ κόμης Κάλλος πληρέστατα εἶχε δίκαιον νὰ παραδίπῃ τὸ ἐπειδόδιον τοῦ Θερόποτον ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν δυμοικῶν αὐτοῦ εἰκόνων. Ἀλλὰ δικαιοῦται τις ἀραγε τούτου ἔνεκα νὰ εὐχηθῇ καὶ τὴν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ Ὄμηρου ἀπάλειψῃν αὐτοῦ; Δυσάρεστον ὅτι σοφὸς ὁρῆς ἄλλως καὶ λεπτῆς καλαισθησίας τοιαῦτα φρονεῖ.¹ Ἐπιφυλάσσομαι ὅμως ἀλλαχοῦ εὐρύτερον περὶ τούτου νὰ ἔκφρασθω.

ΚΕ'.

Καὶ ἡ δευτέρα διαφορά, ἥν ὁ προμηνύσθεις περὶ τὴν τέχνην κριτής εὐδίσκει μεταξὺ τῆς ἀδιάς καὶ ἄλλων δυσαρέστων παθῶν τῆς ψυχῆς, ἐκδηλοῦται ἐν τῇ ἀπεχθείᾳ, ἥν διεγίρει ἐν ἥπιν ἡ ἀσχημία τῶν μορφῶν.

«Ἀλλὰ, λέγει,² δυσάρεστα πάθη δύνανται ὃν τρόπον ἐν τῇ μημήσει καὶ ἐν τῇ φύσει αὐτῇ νὰ κολακεύ-

1) Klotzii Epistolae Homericæ p. 33 et seq.

2) Aετ. σ. 103.

χιλ. φράγκων, ἀναμιμνήσκεται τοῦ ὥμινου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκτελέσεως αὐτοῦ καὶ ἐπιρροστίησι: «Καὶ αἱ ἐλληνικὴ ἐφημερίδες βεβαιοῦσιν ἡμῖν ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἀπέδειξε τὸν μεγαλοπρεπῆ γαρακτῆρα τοῦ ὥμινου τούτου, ὅστις γρονολογεῖται «ἀπὸ τῶν ζυγρόνων καθ' οὓς οἱ Ἑλληνες ἐλάτερους τὸν Ἀπόλλωνα».

Τπάρχουσι διασκεδαστικώτεροι ἔτι ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν "Αλλῃ".

Ἡ εἰρωνικὴ αὔτη κατακλείς τῆς εἰδῆσεως τοῦ Monde Artiste εἶναι ἀνταξίᾳ τῆς ἐλαχρότητος, ἥτις διαχρίνει τὸ περιοδικὸν τούτο σύγγραμμα.

* * *

Κακὴ ἀγγέλλεται τῇ αὔριον καταρθίνει ἐνταῦθα ὁ περιβόητος ἵδρυτής τοῦ ἐλευθέρου θεάτρου (Théâtre libre) ἐν Ηπειρισίῳ κ. Autoine, συνοδεύμενος ὑπὸ τοῦ θιάσου αὐτοῦ. Ἐπιφυλασσόμενα εἰδῆσιν; νὰ διαιλήσωμεν περὶ τοῦ θεάτρου τῇ ἐπομένῃ ἑδημάδι.

O. A.